gemeente Steenbergen

De Heen Dinteloord Kruisland Nieuw-Vossemeer Steenbergen Welberg

BM1302690

Raadsvergadering
19 december 2013

Agendanummer

Onderwerp
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2014-2019

Steenbergen; 19 november 2013

Aan de raad,

1. Inleiding

In het kader van de Wet Milieubeheer heeft elke gemeente de plicht een Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) vast te stellen. Deze verplichting vloeit voor uit de in deze Wet opgenomen zorgplicht. De gemeente heeft sedert 2008 de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater
In het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) worden de zorgplichten van de gemeente Steenbergen voor afval-, hemel- en grondwater vastgelegd. Het huidige VGRP loopt aan het einde van 2014 af. Om invulling te blijven geven aan de gemeentelijke zorgplichten voor het afval-, hemel- en grondwater is het noodzakelijk dat er een nieuw plan door de gemeenteraad wordt vastgesteld.
Bij het opstellen van een nieuw VGRP hebben de gemeenten in de Waterkring West, onderdeel van het SamenWerkingsverband Water West-Brabant (SWWB), elkaar opgezocht om te komen tot een gezamenlijk VGRP waarin de beleidsuitgangspunten en ambities zo veel mogelijk op elkaar worden afgestemd. Het VGRP is het eerste van de 5 gezamenlijke projecten die in de Waterkring West worden uitgewerkt. Door het college van B&W is op 6-11-2012 een besluit genomen om deel te nemen aan deze samenwerking, b&w- besluit 1202438.
De Waterkring West bestaat uit de gemeenten Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Steenbergen, Woensdrecht en het waterschap Brabantse Delta. De 6 VGRP's van de gemeenten en het werkeenheidszuiveringsplan van het waterschap zullen nadat elke organisatie zijn afzonderlijke planheeft vastgesteld worden samengevoegd tot één overkoepeld afvalwaterplan voor de Waterkring West. Het overkoepelend afvalwaterplan moet uiteindelijk de relatie tussen de riolering (gemeenten) en de zuiveringen (waterschap) in beeld brengen en de verdere mogelijkheden en voordelen van een vergaande samenwerking binnen de werkeenheid.

2. Achtergrond

In het Gemeentelijk Rioleringsplan is het te voeren beleid van de gemeente voor het beheer van de gemeentelijke riolering uiteengezet. Om de volksgezondheid, de leefomgeving en natuur en milieu duurzaam te beschermen, is een goed rioleringsbeheer van belang. Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) is een instrument hiervoor.
In het VGRP is aangegeven op welke wijze de Gemeente Steenbergen invulling geeft aan de zorgplichten voor het afval-, hemel- en grondwater voor zover deze verantwoordelijkheden vanuit de Waterwet en Wet milieubeheer aan de gemeente zijn toegedeeld.
Samenwerking kan voordelen opleveren maar betekent ook dat verschillen tussen partners duidelijk worden. Deze verschillen dienen overbrugd te worden om te komen tot een solide, duurzame en langdurige samenwerking. Bij het opstellen van het VGRP is al duidelijk geworden dat er tussen de onderlinge gemeenten en waterschap verschillen zijn in beleid en (technische) uitgangspunten. Het voorbereidingstraject was te kort om de verschillen te kunnen overbruggen en daarom is in het vGRP een onderzoeksinspanning opgenomen om de onderlinge verschillen verder in kaart te brengen en oplossingen voor te stellen die bij de periodieke herziening van het VGRP kunnen worden meegenomen.

Voor de planperiode voor het VGRP 2014 - 2019 is bewust gekozen voor een termijn van 6 jaar. Deze termijn valt gunstig ten opzichte van de raadsperiodes en sluit aan bij het 2-jaarlijks toetsmoment.
In het huidige VGRP 2010-2014 lag de nadruk op het beperken van de vuilemissie vanuit de rioleringsstelsels. In het nieuwe VGRP 2014-2019 ligt de focus op het in stand houden van het huidige areaal, de samenwerking in de waterkring West, het voorkomen van wateroverlast en het beperken van de hoogte van het rioolrecht. Het rioleringsstelsel voldoet aan de gestelde eisen voor de vuilemissie, het waterkwaliteitsspoor geeft geen aanleiding om aanvullende maatregelen te nemen en de ongerioleerde lozingen in het buitengebied zijn gesaneerd.

Het rioleringsstelsel in Steenbergen is in redelijk tot goede staat en de geplande maatregelen zijn genomen naar aanleiding van inspecties. Waar nodig wordt de riolering vervangen waarbij afstemming wordt gezocht met de wegen. Niet overal leidt dit tot gecombineerde projecten omdat voor de wegen het budget onvoldoende is om de gehele wegbreedte te reconstrueren. In de toekomst zal het vaker voor komen dat alleen de riolering in een straat wordt vervangen (solitaire vervanging) zonder dat het overige deel van het wegprofiel wordt gereconstrueerd. Indien alleen de riolering wordt vervangen zal het bestaande wegprofiel gelijk blijven aan de huidige situatie, het is niet toegestaan om de budgetten uit de rioleringsvoorzieningen te benutten voor werkzaamheden die niet aan de riolering zijn gerelateerd (gesloten financiering).

In het verleden is wateroverlast vaak opgelost door het vergroten van de rioolbuis. Door de verwachtte klimaatverandering wordt een toename verwacht van de intensiteit van regenbuien waardoor meer extremere regenbuien kunnen voorkomen. De kans op water op straat neemt hierdoor toe. Water op straat hoeft niet altijd te leidden tot overlast en binnen het VGRP wordt onderscheid tussen waterhinder en wateroverlast. Waterhinder is een situatie waarbij het water op straat blijft staan maar tijdelijk tussen de trottoirbanden blijft staan. Wateroverlast is een situatie waarbij het water gebouwen instroomt of langdurig (> 2 uur) op straat blijft staan. Wateroverlast is niet acceptabel. Waterhinder door water op straat is geen probleem als dit geen schade veroorzaakt en maximaal 2uur plaatsvindt. Vergroten van de rioolbuizen of extra pompen vergt een te hoge investering, mede in relatie tot het gebruik van de voorziening, om het water tijdelijk te bergen.

3. Overwegingen

In het VGRP wordt het gemeentelijk beleid vastgelegd ten aanzien van de zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater. Dit beleid is doorvertaald naar doelen, functionele eisen en maatstaven (DOFEMA). De doelen voor de planperiode van het VGRP zijn:

1. Doelmatige inzameling van het binnen het stedelijk gebied geproduceerde stedelijk afvalwater.
2. Doelmatige inzameling en verwerking van overtollig hemelwater.
3. Doelmatig transport van het stedelijk afvalwater.
4. Voorkomen van vuiluitworp naar bodem, grond- en oppervlaktewater.
5. Invulling geven aan grondwaterzorgplicht.
6. Minimale overlast voor de omgeving.
7. Doelmatig en effectief rioleringsbeheer.

De focus van het rioleringsbeheer is in de planperiode vooral gericht op het in stand houden van het huidige areaal, de samenwerking in de waterkring West, het voorkomen van wateroverlast en het beperken van de hoogte van het rioolrecht. De afgelopen planperioden waren voornamelijk gericht op het beperken van de vuilemissie vanuit de riolering en er is geïnvesteerd op maatregelen om dit te bereiken. Omdat het rioleringssysteem van Steenbergen voldoet aan de vuilemissie-eisen en er vanuit het waterkwaliteitsspoor geen aanvullende maatregelen nodig zijn verschuift de focus naar de aangegeven aandachtsgebieden. De
investeringen in het VGRP worden gedaan om het stelsel op orde te houden en waar mogelijk hydraulisch verder te verbeteren door het doelmatig afkoppelen van verhard oppervlak.
Onderzoeksinspanningen worden gedaan om beter inzicht te krijgen in het hydraulisch functioneren van het rioleringssysteem en de regionale samenwerking.

Binnen de regionale samenwerking zal ingezet worden op activiteiten in de afvalwaterketen waarbij voordelen te verwachten zijn ten aanzien van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid in het regionale systeem en de afzonderlijke systemen. Onderzoeken hiervoor zijn gericht op:

1. Verdere uniformering van strategie, beleid en planvorming.
2. Integrale benadering van de gemeentelijke en waterschapsopgaven in de afvalwaterketen (vanaf de huisaansluiting tot en met de rioolwaterzuivering.
3. Onderzoek naar bundeling van capaciteit en expertise met betrekking tot de organisatie van het operationeel beheer en beheersystemen.
4. Regiobreed oppakken van onderzoeken (centrale uitwerking van onderzoeksopgaven)
5. Bundeling van expertise en capaciteit op inkoop door het hanteren van moederbestekken voor standaardwerkzaamheden.

Deze inspanningen zullen op termijn moeten leidden tot efficiencywinst, kennisdeling en lagere kosten.

Bij neerslag wordt dat deel van de neerslag dat niet door het rioleringsstelsel kan worden verwerkt, geloosd op oppervlaktewater waarbij het in enkele gevallen tijdelijk wordt geborgen in retentievijvers om piekafvoeren in de sloten te voorkomen. De retentievoorzieningen worden hiermee een onderdeel van rioleringssysteem en dragen bij aan de zorgplichten voor hemel- en grondwater. Het onderhoud aan deze retentievoorzieningen en watergangen kan dan ook worden toegerekend aan de riolering en meegenomen worden in het kostendekkingsplan. Daar waar dit het geval is in Steenbergen zijn de kosten voor baggerwerkzaamheden meegenomen in het kostendekkingsplan. Er wordt 25% van de kosten toegerekend aan de riolering

4. Middelen

Uitgangspunten kostendekkingberekening

In de kostendekkingsberekening die ten behoeve van dit VGRP is uitgevoerd, wordt een vertaalslag gemaakt van de middelen die benodigd zijn om deze kosten te dekken. Uitgangspunten die van invloed zijn geweest voor het opstellen van dit kostendekkingsplan zijn:

- in de berekeningen is uitgegaan van een egalisatiereserve riolering, via deze reserve wordt voorkomen dat de tarieven op jaarbasis te sterk stijgen of dalen (jaarlijkse schommelingen worden via de reserve geëgaliseerd), de stand van de egalisatiereserve is per 01-01-2014 geraamd op € 1.474.353.-, hierbij is € 579.748,- toegevoegd van de voorziening rioleringswerken bestemmingsplan Molenkreek. Uit de OAS -studie is gebleken dat deze rioleringswerken niet meer nodig zijn, de gemeente voldoet aan de gestelde eisen.
- de reserve riolering mag niet negatief worden op grond van de regelgeving die is opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording;
- er is een kostendekkend tarief berekend, waarbij de reserve in 2033 ongeveer uitkomt op 0;
- ter vaststelling van de geraamde kosten BTW is voor de exploitatiekosten gerekend met BTW waarbij de gemeentelijke personele kosten zijn uitgezonderd, in de berekening is geen BTW berekend over de investeringen, dit komt overeen met de huidige werkwijze;
- voor de berekening van de kapitaallasten is gerekend met een rentepercentage van 4,45 % en een inflatiepercentage van 1,6 %;
- ten aanzien van afschrijvingstermijnen is er voor gekozen de huidige praktijk te handhaven, nieuwe investeringen worden daarbij lineair afgeschreven, de afschrijvingstermijnen variëren daarbij tussen 5 en 60 jaar afhankelijk van het soort investering;
- berekeningen zijn uitgevoerd op prijspeil 2014.

Er zijn drie scenario's doorgerekend. Scenario 1 is gebaseerd op de hierboven beschreven uitgangspunten. Scenario 2 gaat naast bovenstaande uitgangspunten uit van het toerekenen van BTW over de investeringsbedragen. Deze bedragen zijn daartoe met 21 % verhoogd. Scenario 3 gaat uit van het niet meenemen van de BTW component voor onderzoeks- en plankosten, verder is dit scenario gelijk aan scenario 1.
De nieuwe onderzoeksuitgaven en plankosten, inclusief btw, bedragen voor 2014 € 121.900,-.
Uitgaande van de kostendekkingsberekening voor scenario 1 dient in 2014 € 224.766,- over de egalisatiereserve riolering beschikt te worden.

Ontwikkeling rioolheffing

De kosten gemoeid met de rioleringszorg worden gedekt uit de rioolheffing. Op basis van de Gemeentewet artikel 228a is de verordening rioolheffing opgesteld. Met de verordening kunnen de kosten verhaald worden, die verbonden zijn aan de afvalwater-, de hemelwater en de grondwaterzorgplicht. De belasting wordt geheven via een heffing voor woningen en niet woningen. De rioolheffing voor 2014 start in de berekening op € 133,- zowel voor woningen als voor niet woningen. Voor 2014 is het aantal heffingsplichtigen berekend op 10.420. Hierna zal het aantal heffingsplichtigen naar verwachting geleidelijk stijgen tot 10.840 in 2020 en verder. De totale opbrengst uit de rioolheffing is voor 2014 berekend op € 1.385.860,--.

De resultaten van de berekeningen zijn voor de planperiode opgenomen in onderstaande tabel. Scenario 2 is ten opzichte van scenario 1 ongunstiger omdat de lasten bij scenario 2 hoger zijn.
De rioolheffing bij scenario 3 ontwikkelt zich, ten opzichte van scenario 1, vanwege de lagere BTW-last iets lager.
Bij de berekening van de tarieven zijn vanaf 2014 de kosten van kolken zuigen ad € 44.900,- en 25% van de kosten met betrekking tot het product water ad € 19.300,- aan de kosten van riolering toegerekend.

Rioolheffing huidig vGRP,scenario 1, 2 en 3 (exclusief inflatie vanaf 2015)

Jaar	Huidig vGRP	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3
2014	€ 133	€ 133	€ 134	€ 133
2015	€ 136	€ 137	€ 139	€ 137
2016	€ 140	€ 141	€ 144	€ 141
2017	€ 143	€ 146	€ 150	€ 145
2018	€ 147	€ 150	€ 156	€ 150

Bij scenario 1 en 3 blijft er een klein gedeelte onbenutte belastingcapaciteit over, omdat niet alle kosten (btw) worden toegerekend.
Omdat de tariefsstijging van scenario 1 en 3 nagenoeg gelijk is wordt geadviseerd het huidig beleid (scenario 1) voor de tariefsberekening te handhaven.
Voor 2014 bedraagt het tarief € 133,-, waarmee in de begroting 2014 reeds rekening is gehouden.
Voor het te kunnen heffen van het tarief in 2014 dient de bijgevoegde verordening rioolheffing 2014 vastgesteld te worden.
Ondanks een aantal nieuwe taken maar mede dankzij het feit dat onze zaken goed op orde zijn, hebben we de stijging van de rioolheffing tot een minimum weten te beperken.

Investeringen

Voor 2014 dienen de volgende investeringsbedragen beschikbaar gesteld te worden:

- Onderzoek herziening rioolbeheerstrategie 2014 € 10.000,- (afschrijv.term. 5 jaar);
- Herziening opstellen basis rioleringsplannen 2014 € 40.000,- (afschrijv.term. 10 jaar);
- Verbeteringsmaatregelen riolering 2014 € 65.000,- (afschrijv.term. 60 jaar);
- Vervanging riolering 2014 € 428.700,- (afschrijv.term. 60 jaar);
- Vervanging gemalen 2014 €290.300,- (afschrijv.term. 60jaar);

De investeringen uit het huidige vGRP opgenomen in de begroting 2014 kunnen vervallen in verband met de actualisatie van het rioolbeheerplan.

.

6140 Vervanging gemalen riolering	€142.802,-	(afschrijv.term. 15 jaar);
6140 Vervanging riolering	€ 527.530,-	(afschrijv.term. 60 jaar);
6140 Uitvoering HWA beleid	€ 11.041,-	(afschrijv.term. 60 jaar);
6140 Uitvoering ambities VGRP	€ 66.245,-	(afschrijv.term. 60 jaar);
Totaalbedrag =	**€ 747.600,-**	

Tevens kunnen de nog te voteren investeringen van voorgaande jaren en dit jaar totaal ad € 1.008.000,- vervallen in verband met de OAS -studie (Optimalisatie Afvalwater Systeem) en actualisatie van het rioolbeheerplan.

Verbetering riolering	2010	€118.830,-(afschrijv.term. 60 jaar);
Bergbezinkbassin Steenbergen Noord-Oost	2010	€312.120,- (afschrijv.term. 60 jaar);
Uitvoering ambities VGRP	2011	€62.424,- (afschrijv.term. 60 jaar);
Bergbezinkbassin Welberg	2012	€169.790,- (afschrijv.term. 60 jaar);
Uitvoering ambities VGRP	2012	€63.676,- (afschrijv.term. 60 jaar);
Bergbezinkbassin De Heen	2013	€216.487,- (afschrijv.term. 60 jaar);
Uitvoering ambities VGRP	2013	€64.946,- (afschrijv.term. 60 jaar);
Totaalbedrag =		**€1.008.000,-**

Uniformeren opzet en uitgangspunten financiën rioleringszorg
Binnen de Waterkring West is er behoefte aan meer inzicht in de financiële keuzes die gemeenten nu maken om de zorgplichten te bekostigen. Dit geldt zowel voor het toerekenen van kosten als voor de maatstaven welke iedere gemeente hanteert voor heffen van de rioolbelasting. Deze projecten staan gepland voor 2014.
Een uniforme opzet van de (exploitatie)begroting is een eerste stap om de gehanteerde werkwijzen onderling beter te kunnen vergelijken.
Door het herzien van de gehanteerde heffingsgrondslag voor de rioolheffing wordt getracht tot een uniforme maatstaf binnen de Waterkring West te komen. Het huidige uitgangspunt is het voorstel hiervoor vanuit de Belastingsamenwerking.
Wanneer dit voorstel gereed is zullen wij u hierover in 2014 informeren.

5. Risico's
In het VGRP wordt het toekomstige beheer en onderhouden van het rioleringssysteem aangegeven. Om dat hierbij voor de kostendekking een doorkijk is gemaakt over de totale levensduur van de riolering zijn de risico's beperkt.

6. Communicatie/Aanpak
Het waterschap Brabantse Delta is als partner in de samenwerking betrokken geweest bij het gehele proces.
Na vaststelling door de gemeenteraad zal het plan gedurende 6 weken ter inzage worden gelegd.

7. Voorstel
1. Voorstel tot vaststellen van Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan voor de jaren 2014 t/m 2019. Omdat de tariefsstijging van scenario 1 gelijk is wordt geadviseerd het huidig beleid (scenario 1) voor de tariefsberekening te handhaven. Advies keuze voor scenario 1.
2 .Voorstel tot vaststellen van de verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2014.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Steenbergen,

de secretaris	de burgemeester
mr. J.M.W.H. Leloux	drs. S.C.C.M. Bolten